

Szócső

A JÁSZSÁG TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI NAPILAPJA

A mai lapszám felelős
szerkesztői:

Molnár Dóra
Olajos Árpád
Zala Zsombor

Harangok, konduljatok most hát Kacsóh Pongrácért!

Szirmai Albert - „Kacsoh zenéje a legigazibb zene volt”

Eme roppant sokszínű ember élete néhány sorban összefoglalva...

Tragikus hirtelenséggel hunyt el Kacsóh Pongrác elismert zeneszerző 50 éves korában Budapesten, december 16-án. Hazai hírnevét nem csak darabjainak köszönhette, hanem zenepedagógiai munkásságának is. Több ismert műből is komponált operettekét, daljátékokat, színműveket.

A marosséllyei születésű komponistát kezdetben nem foglalkoztatta a zene. Apja a Magyar Államvasutak főtisztviselője volt, akit fia születése után Kolozsvárra helyeztek, így Kacsóh az ottani református líceumba járt. A középiskola mellett a helyi konzervatóriumban zongorázni és fuvolázni tanult, zeneelméletre Farkas

Ödön híres zeneszerző tanította. A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen természettudományi szakon summa cum laude minősítéssel fizikai doktorátust szerzett, már egyetemi évei alatt publikált fizikai és zeneelméleti cikkeket az Erdélyi Múzeum-Egyesület (EME) Orvos-természettudományi Értesítőjében.

Egyetemi tanulmányai végeztével, 1898-tól matematika-fizika szakos gimnáziumi tanárként helyezkedett el az Aradi Főreáliskolában, majd Budapesten a rákospalotai főgimnáziumban. Érdeklődése egyre inkább a zene felé fordult, később komponálni kezdett, elmélyedt a zeneelmélet tudományában. 1905 és 1907 között a Zenevilág című szaklapot szerkesztette, melyben az elsők között méltatta az ifjú Bartók Béla jelentőségét.

1904 tavaszán (a diákjainak) komponált egy háromfelvonásos dalművet Csipkerózsika címmel. János vitéz című színművének bemutatója 1904. november 18-án került sor a Király Színházban. Szakmai zsenialitását semmi sem bizonyítja jobban, minthogy a munkát kevesebb, mint öt hónap alatt végezte el. A darab az első bemutatást követően elsöprő sikert aratott, Kacsóh Pongrác pedig országos hírnevű zeneszerzővé vált.

1905-ben megalapította a székesfehérvári zeneiskolák szervezetét, ezzel a polgári iskolákban indított el zeneoktatást. 1909-ben Kecskeméten lett igazgató a főreáliskolában, majd 1912-től több rangos kinevezésben is részesült, köztük Budapest zenei szakelőadója, a közép- és felsőfokú zenetanfolyamok főigazgatója, hosszú időre magának tudhatta az Országos Dalosszövetség igazgatói címét is, valamint az Országos Zeneszövetség elnöki pozícióját is ő töltötte be.

A nagyszerű Kacsóh Pongrác mellett, hogy ilyen rangos pozíciók birtokosa volt, elméleti munkássága úgyszintén figyelemre méltó. Megírta *A zene fejlődéstörténete* című elméleti munkáját, tankönyvet írt, hogy megkönnyítse a zongoratanítást, könyvsorozatot adott ki *Énekeskönyvek az elemi népiskolák számára* címmel.

1913-ban megnősült, ám röviddel a fia születése után elvált. A világháború után egyre inkább zárkózottá vált, a nyilvánosság elől ezért évekig visszavonult. 1922 májusában az utcán eszméletét veszítette és összeesett. Másfél évnyi kezeléssel a háta mögött a Szent János Kórházban hunyt el december 16-án egy nappal 50. születésnapja után.

Nyugodjon Békében!

BEL- ÉS KÜLPOLITIKAI ROVATUNK

*COMMUNITAS FIDELISSIMA - A LEGHŰSÉGESEBB
KÖZSÉG!*

Horthy Miklós kormányzó revíziós politikájának köszönhetően a trianoni békeszerződés által az Ausztriának odaigért Őrvidék területén számos magyar település igyekezett visszatérni szülőhazájához. Az anyagi támogatás reménye és a hazaszeretet, valamint a nacionalizmus szelleme is erősítette ezt a lépést. A soproni népszavazást követően a Sopron környéki kis község, Harapószörcsög is igyekezett „hazajutni”. A határrendezési bizottság munkájának kezdetén Magyarország 96 községre terjedő határmódosítási javaslatot tett, köztük Harapószörcsög községét is érintve. A bizottság 1922. május közepén hozta meg a végleges döntést, miszerint a 96 településből 75 kisközség térhetett vissza Magyarországra, ám Harapószörcsögöt Ausztriának ítélték. A község lakói nem fogadták el a döntést, ezért minden követ megmozgattak, hogy anyaföldjük szeretetét élvezzék ismét. Munkájuk gyümölcse végül kifizetődött, 1923. november 30-án a bizottság elfogadta Harapószörcsög javaslatát Magyarországhoz csatlakozását illetően.

A közigazgatás helyreállítása bár még tart, a község tagjainak elmondása szerint a falu ambiciózus terveket szövöget, hogyan kapcsolódna be a politikai életbe, várják, hogy részt vehessenek a szavazásokon, milyen módon tudná kivenni részét Sopron környékének helyreállításában. A természeti erőforrások, mint a bányák, termőföldek, hatalmas kiterjedésű erdők mind rendelkezésére állnak, hogy Harapószörcsög ismét talpra állítsa magát.

Isten hozott Harapószörcsög!

ELSŐKÉNT ISMERTÜK EL A TÖRÖK KÖZTÁRSASÁGOT!

Nagy örömmel jelenti be lapunk a török-magyar barátsági egyezmény megszületését. A Török Köztársaságot az Oszmán Birodalom jogi utódjaként kiáltották ki október 29-én Kemal Atatürk miniszterelnök vezetésével, amit a Magyar Királyság elsőként ismert el önálló államként a nemzetközi szinten. A fent nevezett szerződést 1923. december 18-án írták alá Isztambulban a két ország felhatalmazott képviselői. Az egyezmény tartalma szerint a felek kölcsönösen elismerik egymás szuverenitását, így ez a szerződés a nemzetközi jog értelmében a Magyar Királyság függetlenségének és érvényességének ad hivatkozható alapot. Habár az egyezmény létrejöttét az Országgyűlés még nem ratifikálta, minden bizonnyal a Budapest és Ankara közötti, hosszú évszázadokra visszanyúló kapcsolat aranykorának nézünk elébe.

Mustafa Kemal Atatürk

A közelmúlt tragikus árnyékában e két nemzet a viszontagságokkal dacolva képes újult erővel, gazdasági és kulturális együttműködéssel nekilátni a jövő idők feladatainak.

BÜNÜGY

SOLTRA JÓZSEF MEGGYILKOLÁSA

3 évvel később újabb információk láttak napvilágot a Soltra József ellen 1920. november 10-én elkövetett gyilkosságról.

Lapunk Miklós József rendőrelenőrrel készített interjút, aki kivételt téve osztotta meg velünk a tragikus történeteket az ő szemszögéből.

Mik voltak az eset előzményei?

- Hajnalban az Oktogon körül járőröztem, amikor segélykiáltásokra lettem figyelmes. Furcsállottam, mert ez nem egy rossz környék, nem kallódtak oda rendbontók korábban. A tér másik oldalán észrevettem egy nagy csapatnyi egyenruhás férfit, akik körbeállnak valamit. Odakiáltottam nekik, mire azok elszaladtak, és megláttam, hogy egy ártalmatlan lakost bántalmaztak, rugdostak. Mint utólag kiderült, különítményesek voltak azok a garázdák.

És hogyan keveredett bele Soltra József?

- Soltra is hallotta a segélykiáltásokat, majd a helyszínre sietett. Mindenféle józan ész és a nyilvánvaló erőfölényük ellenére összeszólalkozott a katonákkal, akik hevesen reagáltak, majd a veszélyhelyzetet érzékelvén megpróbáltam kimenteni őt a bajból és arrébb ráncigálni. Ez sikerült is, de egy váratlan pillanatban azok a gazemberek fegyvert húztak, és többször hátba lőtték társamat. Majd elfutottak a gyávák. Semmi okuk nem volt ilyet tenni, mivel nem jelentettünk nekik fenyegetést. Keresték a

bajt, ez történt. És mivel nem találtak, hát csináltak.

Mi történt azután?

- Társamat biztonságba helyezve a rosszéletűek után iramodtam, majd tűzpárbaj alakult ki köztünk, ahol hamar alulmaradtam. A földre rogytam, majd körém gyültek, és minden eszközükkel a lehető legnagyobb fájdalmat próbálták kiosztani nekem. Itt elvesztettem az eszméletem, majd a szemtanúk szerint az átkozottak menekülőre fogták, mielőtt elkaphatták volna őket. Minden sebem ellenére, csodával határos módon túléltem az esetet. Soltra már nem volt ilyen szerencsés. Minden nap gondolok rá. Az igazi hős azon a napon nem én voltam, hanem ő, aki életét adta hivatásáért.

De végül volt igazságtétel, nem? Elégedett az elkövetők büntetésével? Ha nem, hogy kellett volna az államnak máshogy cselekednie?

- Nézze, nem akarok most olyat nyilatkozni, amit később még megbánok. Az biztos, hogy Soltrát már semmi sem hozza vissza, akármennyi gazember is kötélén végzi. Így elégedett sosem leszek, a legtöbb, amit tehetek, az a beletörődés és a hála az isteni gondviselésnek, hogy én felébredhettem a rá követő reggelen. Nem könnyű beletörödni, hogy az egyik elkövetőt már feltehetőleg sosem találja meg a törvény keze, de a saját érdekemben így kell tennem.

Mély tisztelettel és együttérzéssel köszönjük, hogy megosztotta velünk eme nehéz emlékeit!

A Nemzetgyűlés 206. ülésének értékelése

December 12-én szokásos menetrend szerint zajlódt le a Nemzetgyűlés ülése, aminek nyomtatványai szerkesztőségünkbe is megérkeztek. Az Egységes Párt elsőprő választási győzelmének árnyékában ahogy az év, úgy az általam elemzett ülés is heves vitákat és éles ellentéteket hozott magával.

Első fontos pontként megtárgyalták a Nagyatádi-féle földreformok kiegészítését, itt Renczes János kérte számon az ellenzéki képviselőktől annak nem támogatását. A háború gyökeresen más lefolyását sejtette, ha az egységes földreformok már a kiegyezésbe bele lettek volna írva, aminek függvényében nem hagyták volna el százezrek az országot Amerikába vándorolva, és a frontokon is jelentősen jobb lett volna a morál a földtelenség sanyarú gondolatai nélkül. Az ellenzékét szándékos akadályozással vádolta.

A kisgazdapárti Eckhardt Tibor is felszólalt. A textil-és luxuscikk-behozatal fokozása ellen szólalt fel. Retorikájában a nemzet háztartását a magánosok háztartásához hasonlította azon minőségében, hogy amíg annak költségei számosabbak, mint bevételei, addig azon az államon segíteni nem lehet, és kétségkívül csődbe megy. Interpellációja szerint a sajtó különféle hiánycikkek (gondoljunk itt kalap, kész bőrbehozatalra, egyéb gyarmatáruk), sőt, már a fényűzés fogalmát kimerítő termékek (perzsa szőnyeg, luxusautó) importálását vizionálja. Felszólalása szerint ez felettebb meggondolatlan, mivel a kormány jelenlegi állapotában a bevételeivel nem tudja fedezni a kiadásait, ezért kötelességük erélyesen leállítani mindenféle olyan tömeges árubehozatalt, ami nem a magyar nép abszolút szükségleteit hivatott fedezni. A perzsa szőnyegek pedig bizonyosan nem ilyesféle termékek. Ezek függvényében az import leállítását sürgette, mivel az csupán a jólét illúzióját teremtené meg az elegendő egzisztenciával rendelkezők számára, a magyar gazdaságot azonban még inkább ellehetetlenítené.

Utolsóként Meskó Zoltán szólalt fel, beszédében az elemi-és középiskolák téli hónapokra vonatkozó tanítási idejének kezdetének eltolását sürgette reggel 8-ról 9 órára. Különbféle szociális faktorokat sorolt fel, mint például azt, hogy jelen válságos helyzetben gyakori, hogy a gyermekek szüleikkel egy szobában alusznak, és az ő későn fekvésük okán nem tudják megszerezni a testüknek elegendő pihenést. Felhozta továbbá azt, hogy nyolckor a tantermek még nincsenek rendesen felfűtve, így a diák könnyedén megfázik a téli hónapokban. Más országokban is általában kilenckor kezdődik a tanítás. Vass József, helyettes miniszterelnök ezután megnyugtatta Meskó képviselőt a kultuszminiszter támogatása felől, azonban közölte azt is, hogy a felekezetek és a székesfőváros iskolái nem a kormány hatáskörében állnak, így ezen szervezetekkel tárgyalni indokolt.

További felszólalók hiányában az ülést a jegyzőkönyv hitelesítése után pontban délután 3 óra 35 perckor berekesztették.

FŐSZERKESZTŐNK TOLLÁBÓL...

*Midőn a kis huszárunk megszületett,
Arany mező kalással kecsegtetett.
Angyali tekintet követte minden lépését,
Zöld szempár adta meg minden kérését.*

*S lám, az évek alatt felcseperedett,
Természet ölén ő megtelepedett.
Nagy legény lett a huszárból, de hiába,
Mégsem volt helye a konok nagy világba.*

*Édenje egyhamar Poklává változott,
Szentből léssen ő sáros és kárhozott.
A huszárköponyeg gyenge rostból vala;
Átdöfte szálait szultánok gaz hada.*

*Forog hát az időnek átkozott kereke,
Huszárunk sorsa egyre csak fekete.
Harcba hívták el, bő már tíz esztendeje,
Hol ember embernek esküdt ellenfele.*

*„Mire a levelek lehullanak”, így szólt az ígéret,
A huszárra azonban szűk volt a kímélet.*

*A levelek hullottak újra és újra,
Vér mégis vérnek volt tanúja.*

*Ott zeng-dörg az ágyú, csattog a kard,
Mégsem lelkesíti csatára a magyart.
Hisz lelkét elhagyta rég, benneragadt
A sártengerben, majd széjjelszakadt.
De egyszer véget ér a háború bús szele,
És annak nyomorját majd a béke váltja le.
De nem olyan egyszerű huszárlegény sorsa,
Végzetét, ha repesz nem, majd a béke hozza.*

*Kínjaiért jutalmul ő megcsonkíttatik,
Megrontják dicsőséges körvonalait.
S lám, öreg huszár, magadra maradtál;
Jövőd lesz csak satnyább mostani magadnál.*

A „kalapácsvető” esete. Súlyos testi sértés miatt állt ma a Jászberényi Városi Bíróság elé Szabolyi Ilda Jászapáti lakos, miután szomszédjával, Holinecz Helénával nézeteltérés alakult ki közöttük, majd Szabolyi Ilda egy 10 kilogrammos kalapácsot hajított Holinecz Heléna felé. Az eszköz a sértett mellkasába csapódott, aki ettől elvesztette egyensúlyát és a földre zuhant. Az esetet tovább súlyosbította, hogy a vádlott többszörös visszaeső, amit a bíróság figyelembe is vett a tárgyaláson. Az esküdtszék gyorsan ítéletet hozott Szabolyi Ilda ügyében és egy év fogházra ítélte a nőt. Tudomásunk szerint a tárgyalás végeztével a két nő kibékült.

A szülők joga. A királyi kuria ma teljes ülésben kimondotta, hogy abban az esetben, ha a szülők megelégedik gyermekük neveletlen viselkedésit, engedélyezve vagyon mostantól nevelői szándékú pofon osztása. A királyi kuria ma arról is döntött, hogy a módszer, mellyel a gyermekeket nevelik, nem lehet napszerű, s csak az édesanya oszthatja. Ha azonban a szülők eme szabályokat be nem tartják, felelősségre vonásuk a bíróságon történetik.

Petrezselyem, ide nekem. Lapunk legújabb értesülései szerint mindenkorra lezáródni látszik a nagy árokszállási petrezselyem-botrány. Az atrocitások 3 uszkve 4 éve kezdődhettek, amikor is a becsületes jászárokszállási lakosok a konyhakerti petrezselyemhozam lényeges romlását vélték felfedezni, ami abból volt eredeztethető, hogy egy-egy ismeretlen kéz éjszakánként megritkította azokat. A helyiek a támadás sebészi pontosságának köszönhetően azonban ezt égi ómennek értelmezték, mivel –az árokszállásiak köztudott naivitásuknak betudhatóan– úgy vélték, egy valamirevaló tolvaj nem csak a petrezselymet vinné el. Fény derült azonban a károk eredetére; történt ugyanis egy idei késő augusztusi napon, hogy Kasza Sándor (a Fogadóhoz közelebbi) szezonális inszomniája miatt kiment késő este levegőzni kertjébe, ahol tetten érte az elkövetőt, Faragó Bélát. Béla beismerő vallomása szerint az elmúlt években esténként rendszeresen megritkította a szomszédjai kemény munkával természetett petrezselyemsorait, amit a népszerű fűszernövény iránt érzett ellenállhatatlan és kielégíthetetlen vágyával magyarózott. Ezután a falusiak egyből bíróságra vitték az ügyet, és a pereskedés egészen mostanáig tartott, amiben a bíró végül a felpereseknek adott igazat. A kárpótlás jellegét és mértékét a bíróság még nem ítélte meg.

SPORT

Magyarok is vannak a december 19-én befejeződött sivilágbajnokság győztesei között!

A Kanadában megszervezett sivilágbajnokságon Magyarország is képviseltette magát Szántói Miklós személyében. Nehéz mezőny ellenére megszerezte az első helyet, ezzel pedig beírta magát a síelés történelemkönyvébe. További dobogós az olasz Eriberto Fresco és a francia Pierre-Antoine Jégou lett.

A női síelők részéről is eredményes versenyt zárhat országunk. Molajos Krisztina a 3. helyezett lett, ezzel a legjobb magyar női síelő lett hazánkban.

Mindkettő sportolónak szívből gratulálunk és eredményes felkészülést további versenyeikhez!

TRÉFÁK

Kivágta magát.

Gyula bácsit, aki közismert templomkerülő, megszólítja a plébános urat:

- Hogy van öreg, én bizony nagyon ritkán látom a templomban.

- Hát csak meg vagyok, biz én is ritkán látom ott a plébános urat – felelte ravaszul a vén lóköttő.

(Beküldte: Bonyák Istvánné - Jászberény)

Jó testvérek.

Petikét és Dórikát édesanyjuk így faggatja:

- Neked van öt almád és Dóri kér tőled két almát, akkor hány almád marad neked?

Petike: Öt almám marad!

Anya: Miért marad öt?

Petike: Azért, mer, Dórinak nem adok egyet se, hiába kér.

(Beküldte: Kányai Sándor - Jászapáti)

A takarékos gyerek.

- Papa, meg akarsz spórolni ezer koronát?
- Hogyne.
- Nohát, akkor nem kell megadnod azt az ezrest, amit ígértél, ha karácsonyra nem kapok intőt. *Mert kaptam!*

(Beküldte: Kerekes Márta - Jászszentandrás)

Vallomás, vallatás.

Bíró: Férjes asszony ön?

Vádlott: Ó, már kétszer is férjhez mentem...

Bíró: Hány éves?

Vádlott: Huszonkettő!

Bíró: Szintén kétszer?

A dráma csúcspontja.

Az izgalmas színpadi előadás harmadik felvonása megy. Egyszer csak egy izgatott néző felpattan:

-Hol a gyilkos?

-Itt ül maga mögött-rángatja meg hátulról valaki-, ha nem ül le azonnal!

Kutyabaj.

Este tíz órakor becsöngetnek az orvoshoz.

-Ki az ilyenkor?

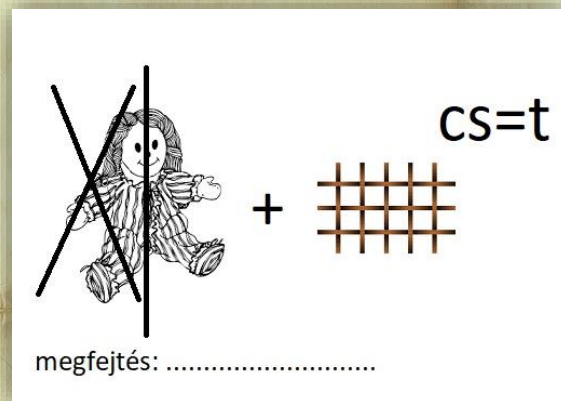
-Jaj, doktor úr, megharapott a kutya.

-Nem tudja, hogy öttől hétig rendelek?

-Én tudom, csak a kutya nem.

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény

(Beküldte: Csikós Béla - Jászárokszállás)

2. Kockarejtvény

10	10	10	10
4	3	3	3
2	4	4	2
2	4	3	2

(Ezeket a számokat helyesen összeadva, jobbról balra és balról jobbra egy összeget kapunk.)